

Krize na Ukrajině

Hana Hanzlíková

Počátek krize

- **listopad 2013** – ukrajinský prezident Viktor Janukovyč nepodepsal asociační dohodu s Evropskou unií

- ⇒ protesty, rozsáhlý odpor vůči prezidentovi a jeho režimu
- 1. prosince v hlavním městě asi 350 tis. protestujících, kteří žádali Janukovyčovu rezignaci
- centrem revoluce se stalo Kyjevské náměstí Nezávislosti - **Majdan**

- jednání mezi Ukrajinou a EU pozastaveny
- Janukovyč se setkal s Vladimirem Putinem – Rusko přislíbilo Ukrajině 15 miliard dolarů a snížení ceny zemního plynu (mělo to být k přesvědčení o odklonu od EU)
- **rozdělení občanů**, protesty – část proevropské směřování (euromajdan) – část proruské směřování (antimajdan)

Další dění

- zásah policejních jednotek **Bekrut** na kyjevském Majdanu, protesty proti schválení nových zákonů, jež prosadila vládní většina v Parlamentu – zpřísnění trestů na masových akcích, usnadnění zbavení poslanecké imunity
- podle opozice: faktický zákaz jakýchkoli protivládních protestů --- zákony označeny za nedemokratické
- zákony nakonec pár dní po přijetí zrušeny
- rezignace vlády dosavadního premiéra **Mykoly Azarova**

Válka v ulicích

- původně klidný pochod k parlamentu (přimět poslance ke změnám ústavy a omezení pravomocí prezidenta
- krvavé střety demonstrantů a policie, ulice začaly hořet, více než sto mrtvých
- protesty v dalších částech země
- ministři zahraničí EU – uvalení sankcí pro ty, co byli zodpovědní za násilnosti na Ukrajině; Brusel zakázal vstup na své území ukrajinským představitelům odpovědným za krveprolití

- parlament sesadil Janukovyče, jmenoval do svého čela **Oleksandra Turčynova** (zároveň prozatimní prezident)
- schválena nová koaliční vláda – v čele premiér **Arsenij Jaceňuk** (jeden z hlavních vůdců opozice proti režimu prezidenta Viktora Janukovyče)

- na Krymu kampaň proti novému politickému uspořádání; zde nejvíce proruských odpůrců změny režimu
- Putin se schválením parlamentu poslal ruské vojáky na Krym (podle něj nutné k ochraně ruských občanů a vojáků)
- 16. 3. 2014 - referendum na **Krymu – poloostrov se oddělil od Ukrajiny**
 - Kyjev a Západ neuznali – zpochybňováno (údajně hlasovalo 83% obyvatel, Rusů je ale pouze 60%)
 - x Moskva však Krym začlenila do Ruské federace
 - USA a EU uvalili sankce na ruské a krymské představitele

- Separatisté v **Doněcké** a **Luhanské** oblasti vyhlásili vlastní nezávislé „lidové republiky“
 - samozvané republiky neuznala žádná země,
Ukrajina je označuje jako teroristické organizace
- Luhanská lidová republika a Doněcká lidová republika se spojily a vytvořily státní útvar „Nové Rusko“
 - stupňování rusko-ukrajinského sporu o ceny a dodávky zemního plynu
- i přes násilné akce proruský orientovaných na východě a tlaku Moskvy – předčasné prezidentské volby → **Petro Porošenko**

2014 Pro-Russian Unrest in Ukraine

Petro Porošenko

- Rusko stále zvyšuje Ukrajině částku za přívod plynu
- **Gazprom** dodávky pro Ukrajinu zcela zastavil
- Porošenko po své přísaze vyhlásil několikadenní příměří, na východě se ale nedodrželo
- v červenci 2014 – pád malajsijského civilního letadla nad východní Ukrajinou (300 lidí zemřelo) – dle dostupných informací letoun sestřelen separatisti podporovanými Moskvou → zájem veřejného mínění
- zpřísnění sankcí vůči Rusku x Rusko zavedlo embargo na dovoz potravin ze Západu

- probíhají mírová jednání, na Ukrajině ale stále tvrdé boje, příměří v podstatě neplatí
- v říjnu 2014 předčasné parlamentní volby – úspěch proevropských stran
 - + dohoda Ruska a Ukrajiny o dodávkách zemního plynu

Aktuálně

- mírová jednání, dohody ale stále porušovány
- stále probíhající boje, od r. 2014 více než 10 000 obětí
- stále probíhají boje proti samozvané Luhanské lidové republice (východ Ukrajiny), boje na Donbasu, atd.
- ukrajinským jednotkám ze západu poskytován výcvik, finanční pomoc, vojenské vybavení (VB, USA, Kanada)
- špatná socio-ekonomická situace
- velká míra korupce, nízká legitimita úřadů a vlády
- existence různých vojenských skupin, které nejsou nikomu podřízené
- stále pokračují sankce proti Rusku

- Porošenko chce ukončit platnosti dohody o přátelství, spolupráci a partnerství mezi Ukrajinou a Ruskou federací
- Kyjev usiloval také o nezávislost ukrajinské pravoslavné církve na Moskvě
 - zrušení 300 leté podřízenosti Moskvě
 - vize jednocení 3 ukrajinských pravoslavných církví dohromady
- Režisér **Sencov** je odpůrcem ruské okupace poloostrova Krym, v Rusku odsouzen ke 20 rokům vězení (na jaře 2014 se se svým společníkem na Krymu pokusil podpálit kancelář vládní strany Jednotné Rusko – toto obvinění popírá)

Zdroje

- <https://ct24.ceskatelevize.cz/tema/156096-ukrajinska-krize>
- <https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/linksdossier/vyvoj-aktualniho-deni-na-ukrajine-000101/>
- <https://zpravy.aktualne.cz/ukrajina/l~i:keyword:187/?offset=60>
- <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/ukrajinska-krize-special/>
- <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/deset-globalnich-dusledku-ukrajinske-krize/r~9a10ebd4b9af11e3ab360025900fea04/>
- <https://zpravy.idnes.cz/krize-na-ukrajine-0zl-/archiv.aspx?klic=64212>